

Servisní učení

Servisní učení je jednou z nejslibnějších metod pro podporu Vzdělávání pro udržitelný rozvoj, ale i Podnikatelského vzdělávání. Jedná se o alternativní pedagogický přístup, v jehož rámci jsou studenti postaveni před problémy z praxe a snaží se hledat jejich řešení za pomoci spolupráce s různými partnery jako například s místními lidmi, nevládními organizacemi a podniky.

Studenti se tak učí a rozvíjejí své schopnosti díky tomu, že se zapojují do konkrétních projektů, které naplňují potřeby místních obyvatelů, a tím, že sbírají osobní zkušenosti, které jsou ukotvené v akademickém vzdělávacím prostředí, v němž mají studenti možnost reflektovat své aktivity.

První fáze – Plánování

Zapojení místních společenství, nevládních organizací či podniků vyžaduje dobře zorganizovaný proces přípravy. Jeho nepostradatelnou součástí jsou individuální konzultace s partnery projektu za účelem představení smyslu a konceptu servisního učení. **Seznámení se s konkrétními příklady projektů**, úkolů a možného vlivu projektů v oblasti servisního učení napomáhá lepšímu pochopení, plánování a implementaci projektů v praxi.

Nejdůležitějším aspektem je vytvoření inkluzivního prostoru, založeného na důvěře a procesech průběžné zpětné vazby mezi všemi zúčastněnými stranami: V komunikaci mezi partnery z praxe a učiteli buďte otevření ohledně různých organizačních infrastruktur, zdrojů a časových rámců. Snažte se komunikovat transparentně a propojovat různé druhy zapojování kapacit do vzdělávacího procesu.

Druhá fáze – Příprava

Pozvěte studenty a partnery z praxe i z univerzit na zahajující setkání, které navodí inkluzivní, otevřenou atmosféru hned na začátku kurzu. Skupiny studentů (4-5 účastníků) a partnerů se osobně poznají a prodiskutují, čím se zabývají, a také, s jakými výzvami se potýkají. Naplánujte vytváření takového prostoru pro diskusi během každé fáze projektu a nabídněte **koučinkové schůzky** pro podporu kritického dialogu mezi studenty a ostatními partnery. Hodiny v učebně by měli integrovat vědecké a nevědecké pohledy a měly by napomáhat procesům, při kterých jsou společně vytvářeny nové poznatky.

Tento přístup je často pro studenty výzvou, protože od nich vyžaduje, aby **vytvořili cíl projektu**, což se neshoduje s tradičními vzdělávacími koncepty, které bývají zaměřeny na reprodukci vědomostí. Je ideální, když je v rámci struktury projektu tato výzva rozumně vyvážená s prostorem ponechaným studentům pro jejich vlastní zkušenosti.

Třetí fáze – Akce

Inovativní potenciál a kreativita projektové práce je podporována v prostředí interdisciplinárních skupin, jejichž spolupráce se spolehlivými partnery je vedena učiteli. Doporučena jsou také pravidelná setkání studentů s ostatními zúčastněnými stranami, protože stimulují zapojení studentů během projektu – ideálně probíhají **na místě, kde daný partner pracuje**. Tato atmosféra samostatné práce umožňuje studentům

aplikovat a testovat akademické vědomosti v reálném světě. Vzdělávací deníky pomáhají **vést studenty k průběžné reflexi** zkušeností, které získávají v rámci projektu.

Čtvrtá fáze – Reflexe & Evaluace

Na závěr projektů by měl být prezentován popis procesu implementace/vzdělávání a také **výsledky projektů**. **Veřejná akce**, jíž se zúčastní všechny zainteresované strany, napomáhá s cílem rozšířit výsledky a navázat nové kontakty v širším kontextu. Kritická reflexe a otevřená diskuse jsou při této závěrečné akci velmi důležité.

Studenti by také měli při ukončení odevzdat výstupy projektu a **písemnou reflexi** na projekt. Je doporučena evaluace celého procesu a vývoje v závislosti na potřebách a přáních účastníků, zkušenostech organizačního týmu a přednášejících a zejména pak partnerů v servisním učení. Obzvláště cenné je pokračující dlouhodobé zapojení partnerů, protože tak všechny strany získají více zkušeností a implementace daného formátu je jednodušší.

„Jsou to právě tyto projekty, které vytvářejí hodnotu, nejen v rámci studia, ale i mimo něj. Člověk si může vyzkoušet, otestovat své dovednosti, seznámí se s pracovní praxí a vyvine své vlastní projekty“. Student v magisterském programu Social Design, University of Applied Arts, Vídeň

Přínosy

- Vytvoření dopadu skrze zapojení
- Veselé a kreativní pracovní prostředí
- Podpora inovativního potenciálu skrz visionářské myšlení
- Osobní rozvoj následkem přebírání zodpovědnosti
- Kritická reflexe spolu s komunitou

Faktory úspěchu

- Příprava projektů pro reálnou implementaci
- Zajištění interaktivních a kreativních projektů
- Vytvořit viditelné projekty
- Nabídnout koučink a schůzky na zpětnou vazbu
- Být si vědomi potřeb lidí

Výzvy

- Rovnováha mezi službou a učením
- Nedostatek transparentnosti a komunikace
- Management společných očekávání
- Schopnost zvládnout neúspěchy
- Hodnocení úkolů ponechávající dostatek prostoru pro kreativitu

